

Propozycja wymagań programowych na poszczególne oceny przygotowana na podstawie treści zawartych w podstawie programowej, programie nauczania oraz podręczniku dla klasy ósmej szkoły podstawowej *Chemia Nowej Ery*

VII. Kwasy

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena czoująca [1+2+3+4+5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zasady bhp dotyczącego obchodzenia się z kwasami. - zalicza kwasy do elektrolitów - definiuje pojęcie <i>kwas</i> - opisuje budowę kwasów - opisuje różnice w budowie kwasów beztlenowych i kwasów tlenowych - zapisuje wzory sumaryczne kwasów: HCl, H_2S, H_2SO_4, H_2SO_3, HNO_3, H_2CO_3, H_3PO_4 - podaje nazwy poznanych kwasów - wskazuje wodór i resztę kwasową we wzorze kwasu - wyznacza wartościowość reszty kwasowej - wyjaśnia, jak można otrzymać kwas chlorowodorowy, fosforowy(V) - wyjaśnia, co to jest tlenek kwasowy - stosuje zasadę rozcieńczania kwasów - wyjaśnia, na czym polega dysociacja elektrolytyczna (jonowa) kwasów - zapisuje równania reakcji dysociacji elektrolytycznej kwasów - zapisuje kation H^+ i aniony reszt kwasowych - określa odczyn roztworu (kwasowy) - zapisuje obserwacje z przeprowadzonych doświadczeń - postuguje się skalaą pH - bada odczyn i pH roztworu - zapisuje równania reakcji dysociacji elektrolytycznej kwasów (proste przykłady) - wymienia rodzaje odczynu roztworu - wymienia poznane wskaźniki - określa zakres pH i barwy wskaźników dla poszczególnych odczynów - rozróżnia doświadczalnie odczyny roztworów za pomocą wskaźników 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udowadnia, dlaczego w nazwie danego kwasu pojawia się wartośćowość - wymienia metody otrzymywania kwasów tlenowych i kwasów beztlenowych - zapisuje równania reakcji otrzymywania poznanych kwasów - wyjaśnia pojęcie <i>tlenek kwasowy</i> - wyjaśnia przykłady tlenków kwasowych - wyjaśnia pojęcie <i>dysociacja elektrolytyczna</i> - zapisuje wybrane równania reakcji dysociacji elektrolytycznej kwasów - wyjaśnia, jak można otrzymać kwas chlorowodorowy, fosforowy(V) - wyjaśnia, co to jest tlenek kwasowy - stosuje zasadę rozcieńczania kwasów - wyjaśnia, na czym polega dysociacja elektrolytyczna (jonowa) kwasów - zapisuje równania reakcji dysociacji elektrolytycznej kwasów (proste przykłady) - wymienia rodzaje odczynu roztworu - wymienia poznane wskaźniki - określa zakres pH i barwy wskaźników dla poszczególnych odczynów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje równania reakcji otrzymywania wskaźanego kwasu - wyjaśnia, dlaczego podczas pracy ze stężonymi roztworami kwasów należy zachować szczególną ostrożność - projektuje doświadczenie, w którym wyniku można otrzymać kwas na podstawie omawiane na lekcjach kwasu wymienia poznane tlenki kwasowe - wyjaśnia zasadę bezpiecznego rozcięńczania stężonego roztworu kwasu stankowego(VI) - wyjaśnia i odczytuje równania reakcji dysociacji elektrolytycznej kwasów - zapisuje i odczytuje równania reakcji dysociacji elektrolytycznej w formie stopniowej dla H_2S, H_2CO_3 - opisuje doświadczenie przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wniosek) - interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczynny: kwasowy, zasadowy, obojętny) - opisuje zastosowania wskaźników pozwala zbadac pH produktów występujących w życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazywa dowolny kwas tlenowy (określenie wartościowości pierwiastków chemicznych, uwzględnienie ich w nazwie) - projektuje i przeprowadza doświadczenie, w którym wyniku można otrzymać kwas na podstawie identyfikuje kwas na podstawie podanych informacji - odczytuje równania reakcji chemicznych - planuje doświadczenie wykrycia białka w próbce żywności (np.: w serze, mleku, jajku) - opisuje reakcję ksantoproteinową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o powstawaniu i skutkach kwaśnych opadow oraz o sposobach ograniczających ich powstanie - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań niektórych kwasów, np. HCl, H_2SO_4

VIII. Sole

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2-3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3-4]	Ocena celująca [1-2+3-4-5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje budowę soli – tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli (np. chlorków, siarczków) – wskazuje metal i resztę kwasową we wzorze soli – tworzy nazwy soli na podstawie wzorów sumarycznych (proste przykłady) – tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw (np. wzory soli kwasów: chlorowodorowego, siarkowodorowego i metali, np. sodu, potasu i wapnia) – wskazuje wzory soli wśród wzorów różnych związków chemicznych – definiuje pojęcie <i>dysocjacja elektrolyzyczna (jonowej) soli</i> – dzieli sole ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie – ustala rozpuszczalność soli w wodzie na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – zapisuje równania reakcji dysocjacji elektrolyzycznej w wodzie (proste przykłady) – podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji elektrolyzycznej soli (proste przykłady) – opisuje sposób otrzymywania soli trzema podstawowymi metodami (kwas + wodorotlenek, metal + kwas, tlenek metalu + kwas) – zapisuje cząsteczkowo równania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cztery najważniejsze sposoby otrzymywania soli – podaje nazwy i wzory soli (typowe przykłady) – zapisuje równania reakcji zohojętniania w formach: cząsteczkowej, jonowej oraz jonowej skróconej – podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji elektrolyzycznej soli – odczytuje równania reakcji otrzymywania soli – korzysta z tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja strąceniowa) w formach cząsteczkowej i jonowej (proste przykłady) – zapisuje i odczytuje wybrane równania reakcji dysocjacji elektrolyzycznej soli – dzieli metale ze względu na ich aktywność chemiczną (szereg aktywności chemicznej metali) – opisuje sposoby zachowania się metali w reakcji z kwasami (np. miedź i magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym) – zapisuje obserwacje z doświadczania przeprowadzanych na lekcji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy i zapisuje nazwy i wzory soli: chlorków, siarczanów(IV), azotanów(V), siarczanów(VI), siarczanów(V), fosforanów(V) (ortofosforanów(V)) – zapisuje i odczytuje równania dysocjacji elektrolyzycznej soli – otrzymuje sole doświadczalnie – wyjaśnia przebieg reakcji zohojętniania i reakcji strąceniowej – zapisuje równania reakcji otrzymywania soli – ustala, korzystając z szeregu aktywności metali, które metale reagują z kwasami według schematu: metal + kwas → sól + wódór – projektuje i przeprowadza reakcję zohojętniania ($\text{HCl} + \text{NaOH}$) – swoobodnie posługuje się tabelą rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – projektuje doświadczenie pozwalające otrzymać substancje średnio i trudno rozpuszczalne (sole i wodorotlenki) w reakcjach strąceniowych – zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej (reakcje otrzymywania substancji średnio i trudno rozpuszczalnych w reakcjach strąceniowych) – podaje przykłady soli występujących w przyrodzie – opisuje doświadczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o zastosowaniach najważniejszych soli: chlorków, węglanów, azotanów(V), siarczanów(VI) i fosforanów(V) (ortofosforanów(V)). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia metody otrzymywania soli – przewidzieje, czy zajdzie dana reakcja chemiczna (poznanie metody, tabela rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie, szereg aktywności metali) – zapisuje i odczytuje równania reakcji otrzymywania dowolnej soli średnio i trudno rozpuszczalnej – wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w odzynie rozworów poddanych reakcji zohojętniania – proponuje reakcję tworzenia soli średnio i trudno rozpuszczalnej strąceniowej – identyfikuje sole na podstawie podanych informacji – podaje zastosowania reakcji strąceniowych – projektuje i przeprowadza doświadczenie dotyczące otrzymywania soli – przewidzieje efekty zaprojektowanych doświadczeń dotyczących otrzymywania soli (różne metody) – opisuje zaprojektowane doświadczenie
				<p>2</p>

reakcji otrzymywania soli (proste przykłady)	przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wniosek)
- definiuje pojęcia <i>reakcja zображенia i reakcja strąceniorwa</i> - odróżnia zapis cząsteczkowy od zapisu jonowego równania reakcji chemicznej - określa związek ładunku jonu z wartościowością metalu i reszty kwasowej	

IX. Związki węgla z wodorem

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobrą [1+2+3]	Ocena bardzo dobrą [1+2+3+4]	Ocena celującą [1+2+3+4+5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie <i>szereg homologiczny</i> - tworzy nazwy alkenów i alkiniów na podstawie nazw odpowiednich alkanów - zapisuje wzory: sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe); podaje nazwy: alkanów, alkenów i alkiniów - buduje model cząsteczki: metanu, etenu, etynu - wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a spalaniem niecałkowitym - zapisuje wzory sumaryczne: alkanów, alkenów i alkiniów o podanej liczbie atomów węgla - rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe): alkanów, alkenów i alkiniów o łańcuchach prostych (do czterech atomów węgla w cząstecze) - podaje nazwy systematyczne alkanów (do czterech atomów węgla w cząstecze) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzy wzory ogólnie alkanów, alkenów, alkiniów (na podstawie wzorów kolejnych związków chemicznych w danym szeregu homologicznym) - proponuje sposób doświadczalnego wykrycia produktów spalania węglowodorów - zapisuje równania reakcji spalania alkanów przy ograniczonym dostępie tlenu i nieograniczonym dostępie tlenu - wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a spalaniem niecałkowitym - opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie) alkanów (metanu, etanu) oraz etenu i etynu - zapisuje i odczytuje równania reakcji spalania metanu, etanu, przy ograniczonym i nieograniczonym dostępie tlenu - pisze równania reakcji spalania etenu i etynu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzy wzory ogólnie alkanów, alkenów, alkiniów na podstawie wzorów kolejnych związków chemicznych w danym szeregu homologicznym - opisuje wpływ węgla na jego reaktywność węglowodoru na jego reaktywność - zapisuje równania reakcji przyłączania (np. bromowodoru, wodoru, chloru) do węglowodorów zawierających wiązanie wielokrotnego - projektuje doświadczenie chemiczne dotyczące węglowodorów w życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje właściwości węglowodorów porównując właściwości węglowodorów nasycionych i węglowodorów nienasyconych węglowodronego w czasieczce - opisuje wpływ węgla na jego reaktywność - zapisuje równania reakcji przyłączania (np. bromowodoru, wodoru, chloru) do węglowodorów zawierających wiązanie wielokrotnego - projektuje doświadczenie chemiczne dotyczące węglowodorów w życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje o naturalnych źródłach węglowodorów oraz o produktach destylacji ropy naftowej i ich zastosowaniach (p.) - wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów, etenu i etynu - wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje o właściwościach i zastosowaniu politylenu

<ul style="list-style-type: none"> - podaje wzory ogólne: alkanów, alkenów i alkiniów - podaje zasady tworzenia nazw alkenów i alkiniów - przyporządkowuje dany węglowodor do odpowiedniego szeregu homologicznego - opisuje budowę i występowanie metanu - opisuje właściwości fizyczne i chemiczne metanu, etanu - wyjaśnia, na czym polegają spalanie całkowite i spalanie niecałkowite - zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego metanu, etanu - podaje wzory sumaryczne i strukturalne etenu i etynu - opisuje najważniejsze właściwości etenu i etynu - definiuje pojęcia: <i>polimeryzacja, monomer i polimer</i> - opisuje wpływ węglowodorów nienasyconych i węglowodorów nienasyconych na wodę bromową (lub roztwór manganianu(VII) potasu) 	<ul style="list-style-type: none"> - przyłączania i polimeryzacji - wyjaśnia, jak można doświadczaćnie odróżnić węglowodory nasycone od węglowodorów nienasyconych, np. metan od etenu czy etynu - wyjaśnia, od czego zależy właściwość węglowodorów - podaje obserwacje do wykonywanych na lekcji doświadczeń - wyjaśnia, na czym polegają spalanie całkowite i spalanie niecałkowite - zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego metanu, etanu - podaje wzory sumaryczne i strukturalne etenu i etynu - opisuje najważniejsze właściwości etenu i etynu - definiuje pojęcia: <i>polimeryzacja, monomer i polimer</i> - opisuje wpływ węglowodorów nienasyconych i węglowodorów nienasyconych na wodę bromową (lub roztwór manganianu(VII) potasu)
	<p>a właściwością fizycznymi alkanów (np. stanem skupienia, lotnością, palnością, gęstością, temperaturą topnienia i wrzenia)</p> <p>wyjaśnia, co jest przyczyną większej reaktywności węglowodorów nienasyconych w porównaniu z węglowodorami nasyconymi</p> <p>projektuje doświadczenie chemiczne z węglowodorów nasyconych od węglowodorów nienasyconych umożliwiające odróżnienie węglowodorów nienasyconych chemiczne</p> <p>opisuje przeprowadzane doświadczenia</p>

X. Pochodne węglowodorów

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena doprawcza [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena cennująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń: – dowodzi, że alkoole, kwasы karboksylowe, estry i aminokwasy są pochodnymi węglowodorów – opisuje budowę pochodnych węglowodorów (grupa węglowodorowa + grupa funkcyjna) – wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład pochodnych węglowodorów – zalicza daną substancję organiczną do odpowiedniej grupy związków chemicznych – wyjaśnia, co to jest grupa funkcyjna – zaznacza grupy funkcyjne w alkoholach, kwasach karboksylowych, estach, aminokwasach; podaje ich nazwy – zapisuje wzory ogólnie alkoholi, kwasów karboksylowych i estów – dzieli alkoole na monohydroksylowe i polihydroksylowe – zapisuje wzory sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne alkoole i alkoholi monohydroksylowych ołańcuchowych prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząsteczce – wyjaśnia, co to są nazwy zwyczajowe i nazwy systematyczne – tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze – tworzy nazwy sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchowych prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze	Uczeń: – zapisuje nazwy i wzory omawianych grup funkcyjnych – wyjaśnia, co to są alkoole polihydroksylowe – zapisuje wzory i podaje nazwy alkoholi monohydroksylowych ołańcuchowych prostych (zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze) – zapisuje wzory sumaryczny i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triołu (glicerolu) – uzasadnia stwierdzenie, że alkohole i kwasы karboksylowe tworzą szereg homologiczne – podaje odzyn roztworu alkoholu – zapisuje równania reakcji spalania etanolu – podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (kwasы: mrówkowy, szczawiowy, cytrynowy) – tworzy nazwy prostych kwasów karboksylowych (do czterech atomów węgla w cząstecze) – zapisuje ich wzory sumaryczne i strukturalne – podaje właściwości fizyczne kwasu etanowego (octowego) – tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze, podaje zwyczajowe (metanol, etanol) – rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne kwasów	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego etanol ma odczyn obojętny – wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy systematyczna glicerolu – zapisuje równania reakcji spalania alkoholi – podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne alkoholi i kwasów karboksylowych – wyjaśnia, dlaczego niektóre wyższe kwasы karboksylowe nazywa się kwasami tłuszczyowymi – porównuje właściwości kwasów organicznych i nieorganicznych porównując właściwości kwasów karboksylowych – dzieli kwasы karboksylowe – zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych – podaje nazwy soli kwasów organicznych – podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długolążuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczyowych) nasyconych (palmitynowego, sterynowego) i nienasyconego (oleinowego) – tworzy nazwy prostych kwasów metanowego (mrówkowego) i octowego (octowego) – bada wybrane właściwości fizyczne kwasu etanowego (octowego) – tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze, podaje zwyczajowe (metanol, etanol) – rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne kwasów	Uczeń: – proponuje doświadczenie chemiczne do podanego tematu z dziedzinie węglowodorów – opisuje doświadczenie chemiczne (szemat, obserwacje, wniosek) – przeprowadza doświadczenie chemiczne do dziedzinie węglowodorów – zapisuje wzory podanych alkoholi i kwasów karboksylowych – zapisuje równania reakcji chemicznych alkoholi, kwasów karboksylowych o wyższym stopniu trudności (np. więcej niż cztery atomów węgla w cząstecze) – wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywnością alkoholi oraz kwasów karboksylowych – zapisuje równania estru o podanej nazwie lub podanym wzorze – planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie przewidując produkty reakcji chemicznej – identyfikuje poznane substancje – omawia szczegółowo przebieg reakcji esteryfikacji – omawia różnicę między reakcją esteryfikacji i reakcją zdrobieniania – zapisuje równania reakcji chemicznych w formach: cząsteczkowej, jonowej i skróconej jonowej	
Uczeń: – dowodzi, że alkoole, kwasы karboksylowe, estry i aminokwasy są pochodnymi węglowodorów – opisuje budowę pochodnych węglowodorów (grupa węglowodorowa + grupa funkcyjna) – wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład pochodnych węglowodorów – zalicza daną substancję organiczną do odpowiedniej grupy związków chemicznych – wyjaśnia, co to jest grupa funkcyjna – zaznacza grupy funkcyjne w alkoholach, kwasach karboksylowych, estach, aminokwasach; podaje ich nazwy – zapisuje wzory ogólnie alkoholi, kwasów karboksylowych i estów – dzieli alkoole na monohydroksylowe i polihydroksylowe – zapisuje wzory sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne alkoole i alkoholi monohydroksylowych ołańcuchowych prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze – wyjaśnia, co to są nazwy zwyczajowe i nazwy systematyczne – tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze – tworzy nazwy sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchowych prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze – tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze, podaje zwyczajowe (metanol, etanol) – rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne kwasów	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego etanol ma odczyn obojętny – wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy systematyczna glicerolu – zapisuje równania reakcji spalania alkoholi – podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne alkoholi i kwasów karboksylowych – wyjaśnia, dlaczego niektóre wyższe kwasы karboksylowe nazywa się kwasami tłuszczyowymi – porównuje właściwości kwasów organicznych i nieorganicznych porównując właściwości kwasów karboksylowych – dzieli kwasы karboksylowe – zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych – podaje nazwy soli kwasów organicznych – podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długolążuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczyowych) nasyconych (palmitynowego, sterynowego) i nienasyconego (oleinowego) – tworzy nazwy prostych kwasów metanowego (mrówkowego) i octowego (octowego) – bada wybrane właściwości fizyczne kwasu etanowego (octowego) – tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych ołańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząstecze, podaje zwyczajowe (metanol, etanol) – rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne kwasów	Uczeń: – proponuje doświadczenie chemiczne do podanego tematu z dziedzinie węglowodorów – opisuje doświadczenie chemiczne (szemat, obserwacje, wniosek) – przeprowadza doświadczenie chemiczne do dziedzinie węglowodorów – zapisuje wzory podanych alkoholi i kwasów karboksylowych – zapisuje równania reakcji chemicznych alkoholi, kwasów karboksylowych o wyższym stopniu trudności (np. więcej niż cztery atomów węgla w cząstecze) – wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywnością alkoholi oraz kwasów karboksylowych – zapisuje równania estru o podanej nazwie lub podanym wzorze – planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie przewidując produkty reakcji chemicznej – identyfikuje poznane substancje – omawia szczegółowo przebieg reakcji esteryfikacji – omawia różnicę między reakcją esteryfikacji i reakcją zdrobieniania – zapisuje równania reakcji chemicznych w formach: cząsteczkowej, jonowej i skróconej jonowej		

<p>monokarboksylowych ołańcuchach prostych zawierających do dwóch atomów węgla w cząstecze; podaje ich nazwy systematyczne i zwyczajowe (kwasu metanowego i kwasu etanowego)</p> <p>– zaznacza resztę kwasową we wzorze kwasu karboksylowego</p> <p>– opisuje najważniejsze właściwości metanolu, etanolu i glicerolu oraz kwasów octowego i mroźkowego</p> <p>– bada właściwości fizyczne glicerolu</p> <p>– zapisuje równanie reakcji spalania metanolu</p> <p>– dzieli kwasę karboksylowe na nascone i nienascone</p> <p>– wymienia najważniejsze kwasы tłuszczyznowe</p> <p>– opisuje najważniejsze właściwości długolańcuchowych kwasów karboksylowych (stearynowego i oleinowego)</p> <p>– definiuje pojęcie <i>mydła</i></p> <p>– wymienia związki chemiczne, które są substratami reakcji estryfikacji</p> <p>– definiuje pojęcie <i>estrów</i></p> <p>– opisuje zgegenieżenia związane z alkoholami (metanol, etanol)</p> <p>– opisuje najważniejsze zastosowania metanolu i etanolu</p> <p>– wśród poznanych substancji, wskazuje te, które mają szkodliwy wpływ na organizm</p> <p>– omawia budowę i właściwości aminokwasów (na przykładzie glicyny)</p> <p>– podaje przykłady występowania aminokwasów</p>	<p>– zapisuje równanie reakcji spalania i reakcji dysociacji elektrolitycznej kwasów metanowego (mroźkowego) i etanowego (octowego)</p> <p>– zapisuje równanie reakcji kwasów metanowego (mroźkowego) i etanowego (octowego) z metalami, tlenkami metali i wodorotlenkami</p> <p>– podaje nazwy soli pochodzących od kwasów metanowego (mroźkowego) i etanowego (octowego)</p> <p>– podaje nazwy długolańcuchowych kwasów monokarboksylowych (przykłady)</p> <p>– zapisuje wzory sumaryczne kwasów: palmitynowego, sterynowego i oleinowego</p> <p>– wyjaśnia, jak można doświadczać udowodnić, że dany kwas karboksylowy jest kwasem nienasyconym</p> <p>– podaje przykłady estrów</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega reakja estryfikacji</p> <p>– tworzy nazwy estrów pochodzących od podanych nazw kwasów i alkoholi (proste przykłady)</p> <p>– opisuje sposób otrzymywania wskazanego estru (np. octanu etylu)</p> <p>– zapisuje równanie reakcji otrzymywania estru (proste przykłady, np. octanu metylu)</p> <p>– wymienia właściwości fizyczne octanu etylu</p> <p>– opisuje negatywne skutki działania metanolu i etanolu na organizm</p> <p>– bada właściwości fizyczne omawianych związków</p> <p>– zapisuje obserwacje z wykonywanych doświadczeń chemicznych</p> <p>chemicznych prostych kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi</p> <p>– zapisuje równanie reakcji otrzymywania podanych estrów tworzy wzory estrów na podstawie nazw kwasów i alkoholi</p> <p>– tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych i alkoholi</p> <p>– zapisuje wzór pozanego aminokwasu opisuje budowę oraz wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu aminooctowego (glicyny)</p> <p>– opisuje właściwości omawianych związków chemicznych</p> <p>– bada niektóre właściwości fizyczne i chemiczne omawianych związków</p> <p>– opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne</p>
--	--

XI. Substancje o znaczeniu biologicznym

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1-2]	Ocena dobra [1+2-3]	Ocena bardzo dobra [1-2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia pierwiastki chemiczne, których atomy wchodzą w skład cząsteczek: tłuszczy, cukrów i białek - definiuje białka jako związki chemiczne powstające z amionkwasów - definiuje pojęcia: <i>denaturacja, koagulacja, żel, zół</i> - wymienia czynniki powodujące denaturację białek - podaje reakcje charakterystyczne białek i skrobi - wyjaśnia, co to są związkî wielkoząsteczkowe, wymienia ich przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje wpływ oleju roślinnego na wodę bromową - wyjaśnia, jak można doświadczać odróżnić tłuszcze nienazycone od tłuszczy nazywonych - wymienia czynniki powodujące koagulację białek - bada właściwości fizyczne wybranych związków chemicznych (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy) - wykrywa obecność skrobi i białka w produktach spożywczych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego olej roślinny odbarwia wodę bromową - definiuje białka jako związki chemiczne powstające w wyniku kondensacji amionkwasów wyzalanie białek - definiuje pojęcia: <i>peptydy, peptyzacja, wyszatanie białek</i> - opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek - definiuje pojęcie <i>wiązanie peptydowe</i> - projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne weryfikujące postawioną hipotezę - identyfikuje poznane substancje wymienia najważniejsze właściwości omawianych związków chemicznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje wzór tristearynianu glicerolu - projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne umożliwiające wykrycie białek - wyjaśnia, na czym polega wyszatanie białek - planuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne weryfikujące postawioną hipotezę - identyfikuje poznane substancje wymienia najważniejsze właściwości omawianego odróżnienia tłuszu nienasyconego od tłuszu nasyconego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie tłuszczy (jako estrów glicerolu i kwasów tłuszczowych), ich klasyfikacji pod względem pochodzenia, stanu skupienia i charakteru chemicznego oraz o wybranych właściwościach fizycznych, znaczeniu i zastosowaniu tłuszczy - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie i właściwościach fizycznych oraz znaczeniu i zastosowaniu białek - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie cukrów (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy), ich klasyfikacji oraz o wybranych właściwościach fizycznych znaczeniu i zastosowaniu cukrów

Pewne Piętnaś